യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 5✓
(ഉപശമ+പ്രകരണമ്)/സർഗം 47✓

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

മുഹൂർത+ദ്വിതയേ-നാഥ ഗാധി-രാധി-ഭവ+ഭ്രമാത് .
പ്രശ-ശാസാ-കുലീ-ഭാവോ വേലാ-വർത ഇവാമ്/ബുധേഃ .. 1

മനോ-നിർമാണ-സംമോഹാത്-തസ്മാത്-സ വിര-രാമ ഹ .
കല്പാന്ത-സമയേ+ ബ്രഹ്മാ ജഗ+ദ്വിര-ചനാ-ദിവ .. 2

ബോധമാപ ശനൈഃശ് ശാന്തഃസ് സ്വമേ/വോൻ-നിദ്ര-ധീരിവ .
ക്ഷീബ-തായാം പ്രശാ+ന്തായാംയ് യഥാ പ-രി-ണ-താ-ശ-യഃ .. 3

അയം സോ്ഹ-മിദംങ് കാര്യ-മിദംൻ നേതി ദദർശ ഹ .
നിശാ+വ്യപ-ഗമേ ലോകോ/ യഥാ+ ക്ഷീണേ തമഃഫ്-പടേ .. 4

സ്മൃത+സ്വരൂ-പോ്ഥ പദ/മുദ്ദ+ധ്രേസ ജലാ+ന്തരാത് .
ശിശി-രാന്തേ+ പ്രവൃ+ത്താ+സ്യം സരോജ-മിവ മാധവഃ .. 5

ഏത+ദ്വാരിക/കു-ബൂ+വ്യോ/മവ-തീംവ് വസു-മതീ-മിമാമ് .
അന്യാമിവ പുനഃഫ് പശ്യ+ന്വിസ്മയം പരമംയ് യയൗ .. 6

കോ്ഹംങ് കിമിവ പ+ശ്യാമി കിമ-കാർഷ-മഹംങ് കില .
ഏവംവ് വിചാരയംശ്-ചി+ത്രം/ സഭ്രൂ/ഭങ്ഗ-മഭൂത്/ക്ഷണമ് .. 7

ശ്രാന്തസ്/തത്/ക്ഷണ-മാ+ത്രേണ സംഭ്രമംൻ ദൃഷ്ടവാ-നഹമ് .
ഇതി വിജ്ഞായ സലിലാ-ദുദസ്ഥാ-ദുദയാർക-വത് .. 8

ചി+ന്തയാ-മാ-സ-ച തടേ+ ക്വസാ മാതാ+ ക്വസാ+ പ്രിയാ .
യദാഹം മൃതി-മായാതോ മ+ധ്യേ മാതൃ-മഹേ-ലയോഃ .. 9

ബാല+സ്യ മാതാ-പിതരൗ നഷ്ടൗ കില മമാമതേഃ .
വാത-നീതസ്യ പത്ര+സ്യ വല്ലീ-വൃക്ഷ-മിവാ-സിനാ .. 10

അവി+വാഹോ്+സ്മി ജാനാമി /ന+ സ്വരൂപ-മപി+ സ്ത്രിയഃ .
ദുഷ്ടായാഃഹ ക്ഷോഭ-കാരിണ്യാ മദിരായാ ഇവ+ ദ്വിജഃ .. 11

അതി-ദൂര-തരീ-ഭൂതാഃസ് സ്വദേ-ശസ്യ+സ്വ/ബാന്ധവാഃ .
കേ നാമ മമ യേഷാംൻ തേ/ മ+ധ്യേ ജീവംൻ ത്യജാ+മ്യഹമ് .. 12

തസ്മാ-ദേതത്-സമുദ്-ഭൂത-മഹംങ് കിംൻ നാമ ദൃഷ്ടവാൻ .
വിവിധാ/രമ്ഭ-സംരമ്ഭംങ് ഗന്ധർവ-നഗരംയ് യഥാ .. 13

തദാസ്താ-മേത-ദേഷാ ഹി/ ബ+ന്ധു-മ+ധ്യേ മൃത+സ്ഥിതിഃ .
മായാ-മോഹേ മനാ-ഗസ്മിൻ/നസത്യ-മുപ-ലഭ്യതേ .. 14

നിത്യ-മേവ-മന+ന്താസു+ ഭ്രാന്തി-ദൃഷ്ടിഷു ദേഹിനാമ് .
ചേതോ+ ഭ്രമതി ശാർദൂലോ വനരാജി+ഷ്വിവോ+ന്മദഃ .. 15

അവ-ധാ+ര്യേതി തംഞ്ച് ചിത്തേ മോഹംങ്ച് ഗാധിർ/നിനായ സഃ .
ദിനാനി കതി-ചിത്ത+സ്മിൻഥ്.സ്വക ഏവാ+ശ്രമേ തദാ .. 16

ഏകദാ ഗാധി-മഗമത്/കശ്ചിത്-തത്ര+ പ്രിയോ്തിഥിഃ .
ബ്ര+ഹ്മാണ-മിവ ദുർവാസാഃസ് സ വിശ+ശ്രാമ സ+ശ്രമഃ .. 17

പരമാംൻ തുഷ്ടി-മാനീതഃഥ് ഫലപുഷ്പ-രസാ-ശനൈഃ .
സോ്തി-ഥിർ/ഗാധിനാ തേന വസ+ന്തേ-നേവ പാദപഃ .. 18

മിഥോ വന്ദിത-സംധ്യൗ/ തൗ/ കൃത-ജാ+പ്യാ/വുഭാ-വപി .
ക്രമാ+ച്ഛയന/മാസാദ്യ/ ത+സ്ഥതുർ/മൃദു-പല്ലവമ് .. 19

തതഃഥ് പ്രാവർ/തതേ ശാന്താ/ തയോസ്-താപ-സയോഃഖ് കഥാ .
സ്വവ്യാ-പാരോ-ചിതാ പുഷ്പ+ശ്രീരി-വർതു+ത്വമാ/ശയോഃ .. 20

തം പ+പ്രച്ഛാ/തിഥിംങ്ച് ഗാധിഃഥ്/ പ്രസങ്ഗ-പതിതം വചഃ .
കിം ബ്ര+ഹ്മൻഥ്.സുകൃ-ശാങ്/ഗസ്ത്വംങ്ച് കിമിതി+ ശ്രമ-വാനസി .. 21

അതിഥിരുവാച .
മമാതി-കാർശ്യ+ശ്രമ-യോർ/ഭഗവൻ ശ്രൃണു കാരണമ് .
കഥയാമി തഥാ-ഭൂതംവ് വയംൻ നാസത്യ-വാദിനഃ .. 22

അസ്+(തി-അ)+സ്മി+ന്വസുധാ-പീഠേ/ ഉത്തരാ-ശാനി/കുഞ്ജകേ .
കീരോ നാമാതി-വിഖ്യാതഃശ് ശ്രീമാ+ഞ്ജന-പദോ മഹാൻ .. 23

ത+ത്രാഹ-മവസം മാസം/ പൂജ്യ-മാനഃഥ് പുരേ ജനൈഃ .
നാനാത്മ+സ്വാദ-ലോലാ+ത്മാ/ ചിത്ത-വേതാല-മോഹിതഃ .. 24

ഏകദൈ/കേന ത+ത്രോക്തംങ്ച് കഥാ+പ്രസ്താ-വതഃഖ് ക്വചിത് .
ഇഹാഭൂച്-ഛ്വപചോ രാജാ/ വർഷാ+ണ്യഷ്ടൗ/ ദ്വിജേതി മേ .. 25

തതോ+ ഗ്രാമേഷു തത്/പൃഷ്ടൈഃഥ്/ പ്രോക്തം സകല-ജന്തുഭിഃ .
രാജാ ബഭൂവ+ ശ്വപചോ/ വർഷാ+ണ്യഷ്ടാ-വിഹേതി തൈഃ .. 26

സോ്യ-മന്തേ പരി+ജ്ഞാതഃഥ്/ പ്രവിഷ്ടോ+ ജ്വലനംഞ്ച് ജവാത് .
തതോ+ ദ്വിജ-ശതാ-നീഹ+ പ്രവിഷ്ടാനി ഹുതാ-ശനമ് .. 27

ഇതി തേഷാം മുഖാ+ച്ഛ്രുത്വാ തസ്മാ+ന്നിർഗത്യ മ+ണ്ഡലാത് .
പ്രയാഗ്യേകരവം ശു+ദ്ധ്യ്യ/+ പ്രായ+ശ്ചിത്ത-മഹംൻ ദ്വിജ .. 28

കൃത്വാ ചാന്ദ്രാ-യണ+സ്യാന്തേ തൃതീയ+സ്യാദ്യ പാരണമ് .
ഇഹാഹ-മാഗതസ്-തേന+ ശ്രാന്തോസ്+(മി-അ)തി-കൃശോ+സ്മി ച .. 29

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ഇതി+ ശ്രുത-വതാ തേന ഗാധിനാസ തദാ+ ദ്വിജഃ .
ഭൂയഃഫ് പൃഷ്ടോ്ഽ+പ്യേത-ദേവ/ കഥയാ-മാസ നാന്യഥാ .. 30

അഥ വിസ്മയ-വാൻ/ഗാധിസ്/താംൻ നീത്വാ തത്ര ശർവ-രീമ് .
ജഗദ്/ഗേഹ-മഹാ-ദീപേ രവാ-വുദയ-മാഗതേ .. 31

കൃത+പ്രാതഃസ്/സ്നാന-വിധാ/വാ+പൃ+ച്ഛയ+ സ്വാതിഥൗ ഗതേ .
ഇദം/ സംചി+ന്തയാ-മാസ വിസ്മ/യോ+ദ്ധു-രയാ ധിയാ .. 32

യ+ന്മയാ സംഭ്രമേ ദൃഷ്ടം സത്യ-ഭൂതംൻ ദ്വിജേന തത് .
ഉക്തം മമേതി കിംൻ നാമ/+ സ്യാ+ന്മായാ-ശമ്ബര+ക്രമഃ .. 33

യദ്/ബന്ധു-മധ്യേ മരണം/ മയാ ത+ദ്ദൃഷ്ട-മാത്മനഃ .
സാ മായൈവ ന സംൻദേഹഃശ്/ ശേഷം പശ്യാമി തസ്യ തമ് .. 34

തദാ+ത്മ+ശ്വ/പചോ-ദ+ന്തംൻ ദ്രഷ്ടുംൻ താവദ-ഖിന്നധീഃ .
ഭൂതമണ്ഡല-പര്യ+ന്ത+ഗ്രാമംങ്ങ് ഗച്ഛാമി സത്വരമ് .. 35

ഇതി സംചിന്തയൻ/ഗന്തും/ മണ്ഡലാ+ന്തര-മാദ-രാത് .
ഉത്ത+സ്ഥൗ ഭാസ്കരഃഫ് പാർശ്വം/ മേരോർ/ദ്രഷ്ടു+മിവോ+ദ്യതഃ .. 36

മനോ-രാജ്യ-മപി+ പ്രാജ്ഞാ/ ലഭന്തേ+ വ്യവസാ-യിനഃ .
ഗാധിനാ+ സ്വപ്ന-സംദൃഷ്ടംങ്ങ് ഗത്വാ ലബ്ധമ-ഖണ്ഡിതമ് .. 37

സർവ-മധ്യ-വസാ-യേന/ ദുഷ്പ്രാപ-മപി ല+ഭ്യതേ .
പശ്യൻ/ഗാധിർ/ജഗ+ന്മായാം/ പ്രമേയീ-കർതു-മുദ്യതഃ .. 38

വിനിർ-ഗത്യാ-ഭവ+ന്മാർഗേ+ പ്രാവൃ-ഡോഘ-ജവേന സഃ .
ദേശാ-നു+ല്ലംഘയാ-മാസ/ ബഹൂ+ന്വാത/തുരങ്ഗ-വത് .. 39

തച്ചേ-ദൃശ-നിജാ-ചാരം/ ഭൂത-മണ്ഡല-മാഗതഃ .
കരഭഃഖ് കണ്ട-കാർ/ഥ്യേകഃഖ് കാര+ഞ്ജ-മിവ കാനനമ് .. 40

തത്ര സംവിഥ്-സ്ഥിതേ-നൈവ സംനി-വേശേന വൈ പുനഃ .
അപശ്യദ്-ഭ്രാമകംങ്ങ് കംചിദ്/ഗന്ധർവ ഇവ പത്തനമ് .. 41

ദദർശ തസ്യ പര്യന്തേ തമേവ+ ശ്വപചാ-ലയമ് .
അധസ്-താദ്/ഭൂവന+സ്യേവ/ പാതാലേ നരക+വ്രജമ് .. 42

ചിത്ത-ചിന്തിത-വിസ്താരംൻ തന്നി-വേശ-മയം പരമ് .
ഗന്ധർവ-വദസാ-വാത്മ+ശ്വപച+ത്വംഞ്ച് ച ദൃഷ്ടവാൻ .. 43

തേനൈവ സംനി-വേശേന+ പ്രാഗ്/ദൃഷ്ടം/ ശ്വപ-ചാസ്/പദമ് .
തസ്യ കാമപി വൈരാഗ്യ/പദവീ-മന-യ+ന്മനഃ .. 44

പ്രാവൃഡാ-സാര-ലുഠിതം ഭിത്തി-ജാതയ-വാങ്കുരമ് .
പര്യസ്/ത+ച്ഛാ-ദനാർ/ധാ+ങ്കംങ്ങ് കിംചിദാ-ദൃഷ്ട-ത+ല്പകമ് .. 45

ദാരി+ദ്ര്യംൻ തദ്-ദൃഢമിവ/ ദൗർഭാഗ്യ-മിവ കു+ഡ്യമത് .
ഭ്രഷ്ടാങ്ഗ-മിവ ദൗ-രാ+ത്ന്യംൻ ദൗഃസ്/സ്ഥിത്യമിവ ഖണ്ഡിതമ് .. 46

ഗാധിർ/ദന്താവ-ദലിതൈർ/ഗവാ+ശ്വ-മഹിഷാ+സ്ഥിഭിഃ .
ധവലൈർ/വ്യാപ്ത-പര്യന്തം സാ+ക്ഷ്യംങ്ങ് കർതു-മിവ+ സ്ഥിതൈഃ .. 47
ഭുക്തം പീതം പുരാ തേന/ യേഷു ഖർപര-കേഷു വൈ .
തൈര+സ്പന്ദാ+ഭ്ര/സലിലൈഃഫ്/ പാന-പൂർണൈ/രിവാ-വൃതമ് .. 48

താഭിരേ-വാ+ന്ത്ര/ത+ന്ത്രീഭിഃസ്/ സംശുഷ്/കാഭി/ലതാ-വൃതൈഃ .
തൃഷ്ണാഭി-രിവ ദീർഘാഭിഃഫ് പരിതഃഫ് പരി-വേഷ്ടിതമ് .. 49

ചിര-മാലോകയാ-മാസ/ സത-ദാ+ത്മ/ഗൃഹംഞ്ങ് ജവാത് .
പ്രാക്തനം/ ശുഷ്ക-ശവതാംയ് യാതംൻ ദേഹ-മിവാ+ത്മവാൻ .. 50

അതി-വിസ്മയ-മാത+സ്ഥൗ/+ ഗ്രാമകം സമുപാ-യയൗ .
ഉ+ല്ലംങ്ഘ്യ+ മ്ലേച്ഛ-നഗര/മാര്യ-ദേശ-മിവാ+ധ്വഗഃ .. 51

ത+ത്രാ-പൃ-ച്ഛ-ജ്ജനം സാധോ/ കച്ചിത്-സ്മരതി ഭോ ഭവാൻ .
പ്രാ+(ഗ്-വൃ)+ത്ത-മസ്യ+ ഗ്രാമസ്യ/ പര്യ+ന്തേ+ ശ്വപച+ക്രമമ് .. 52

സർവ ഏവ ഹി ധീമന്ത+ശ്ചിര-വൃത്ത-മപി+ സ്ഫുടമ് .
കര+സ്ഥ-മിവ പശ്യ+ന്തി മയേതി സുജനാ+ച്ഛ്രുതമ് .. 53

അത്ര+ ശ്വപച-മേകാന്തേ വാസിനംവ് വൃദ്ധ-മുത്തമമ് .
സ്മര+സ്യേനംങ്ങ് കിമുത ഭോ/ ദുഃഖാനാ-മിവ ദേഹകമ് .. 54

യദി ജാനാസി ഭോഃസ് സാധോ/ ത+ന്മേ കഥയ ത+ത്ത്വതഃ .
പാന്ഥ സംശയ-വി+ച്ഛേദേ മഹത്/പുണ്യ-ഫലം സ്മൃതമ് .. 55

ഭൂയോ ഭൂയ ഇതി+ ഗ്രാമ്യാഃഫ് പൃഷ്ടാ ഗാധി+ദ്വി/ജ+ന്മനാ .
അനല്പ+സ്മയ-സംരമ്ഭ/മാർതേ-നേവ ചികി+ത്സകാഃ .. 56

ഗ്രാമ്യാ ഊചുഃ .

യഥാ കഥയസി+ ബ്ര+ഹ്മംസ്/ത+ത്തഥാ ന തദ+ന്യഥാ .
കടംഞ്ങ്-ജ/നാമാ+ ശ്വപച ഇഹാ-ഭൂ+ദ്ദാരുണാ-കൃതിഃ .. 57

പുത്ര-പൗത്ര-സുഹൃദ്/ഭൃത്യ/ബന്ധു+സ്വജന-പേടകമ് .
യ+സ്യാതി/വിസ്തീർണ/മഭൂത്/പത്ര-വൃ+ന്ദംൻ തരോ-രിവ .. 58

യസ്യ വൃ+ദ്ധ+സ്യ ത+ത്സർവംങ് കലത്രം മൃത്യുരാ+ച്ഛിനത് .
അദ്രേഃഫ്/ പുഷ്പ-ഫലോ-പേതംൻ ദാവോ വന-മിവാ-നലഃ .. 59

യസ്-തതോ ദേശ-മു+ത്സൃ+ജ്യ യയൗ കീര-പുരാ+ന്തരമ് .
വർഷാ+ണ്യഷ്ടാ/വനു+ദ്വേഗംൻ തത്ര രാജാ ബഭൂ-വ സഃ .. 60

യസ്ത+ത്രാർഥം പരി+ജ്ഞായ ജനൈർ/ദൂരേ നിരാകൃതഃ .
യഥാ രാശി-രനർ/ഥസ്യ യഥാ+ ഗ്രാമേ വിഷ+ദ്രുമഃ .. 61

തതോ ജന്യേ+ഗ്നിം പ്രവിശ+ത്യാത്മനാ യോ ഹുതാ-ശനമ് .
ആര്യതാ-മാര്യ/സംസർഗാ/ദാഗതഃഫ് പ്രവി-വേശ ഹ .. 62

കിംൻ ത്വമേവ+ പ്രയത്-നേന+ ശ്വപചം/ പൃ+ച്ഛസി+ പ്രഭോ .
കിംൻ തേ ബ+ന്ധു-രസൗ/ കച്ചി/ദഭവ+സ്ത്വം സ്വതോ്ഥവാ .. 63

ഏവംങ് കഥ-യതോ+ ഗ്രാമ്യാൻ/ഗാധിഃഫ് പൃച്ഛൻ-പുനഃഫ്-പുനഃ .
സർവേഷു ത+ത്ര+ പ്രാന്തേഷു മാസ-മേക-മുവാ/സ സഃ .. 64

യഥാ തേനാനു-ഭൂതംൻ തച്/ഛ്വപചംൻ തത്ത/ഥൈവ തൈഃ .
ഗ്രാമീ-ണൈസ്/തസ്യ കഥിതം/ സർവൈ/രേവാവ/ഖണ്ഡിതമ് .. 65

അ+വ്യാഹതം സകല-ഭൂത-മുഖാദ-ഥൈത-
ദാകർണ്യ സമ്യ-ഗവ-ലോ+ക്യ യഥാനു-ഭൂതമ് .
ഗാധിഃശ് ശശാങ്ക-മലവദ്/ധൃദയേ്ധി-രൂഢം
ഗൂഢാ-കൃതിഃഫ് പരമ-വിസ്മയ-മാജ-ഗാമ .. 66

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോപായേ-ഷൂപ-ശമ+പ്രകരണേ ഗാധി-വൃത്താന്തേ പ്രത്യ+ക്ഷാവ-ലോകനംൻ നാമ സപ്ത-ചത്വാരിംശഃസ് സർഗഃ 47
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
1.11.2023